

Niniejszy projekt badawczy poświęcony jest historii kultury ruchu chasydzkiego Chabad-Lubawicz w międzywojennej Polsce (1918–1939). Chasydyzm, popularny żydowski ruch mistyczny, rozwinął się w XVIII-wiecznej Europie Wschodniej; Chabad, jedna z chasydzkich frakcji, przez ponad sto lat działał w carskiej Rosji, rozprzestrzeniając swoją unikalną wersję chasydyzmu ze swojego centrum w białoruskim mieście Lubawicze. Pierwsza wojna światowa, Rewolucja Październikowa i nowy reżim radziecki rozbiły społeczność Chabadu i zmusiły jej ówczesnego przywódcę, rebego Josefa Jicchaka Schneersohna (1880–1950), do emigracji najpierw na Łotwę, a następnie do Polski. Druga Rzeczpospolita - siedziba największej społeczności żydowskiej w Europie – wydawała się oferować najlepsze i najtrwalsze perspektywy dla nowego centrum Chabadu, ale wewnętrzna dynamika społeczności żydowskiej, a także ówczesna społeczna i polityczna sytuacja w Polsce przysporzyły wielu wyzwań przeszczeponemu z ZSRR ruchowi Chabad.

Mój projekt przedstawia interdyscyplinarne podejście do historii kultury ruchu Chabad. Korzystając z rozmaitych źródeł w języku jidysz, hebrajskim, polskim i rosyjskim, mój projekt bada wzorce modernizacji Chabadu w międzywojennej Polsce. Projekt skupia się na badaniach koncepcji mistycznych Schneersohna, nowej literatury Chabad, rozwoju instytucji chasydzkich w Polsce oraz zmian zachodzących w rytuałach i praktykach żydowskiej ortodoksji. W efekcie mój projekt proponuje wszechstronny obraz międzywojennej kultury międzywojennej żydowskiej ortodoksji. Ukazując głębokie zaangażowanie chasydyzmu w nowoczesność, projekt podważa potoczne wyobrażenie ortodoksji jako ruchu zachowującego dawny, przednowoczesny styl życia. Wreszcie projekt dowodzi również, że międzywojenne strategie modernizacyjne Chabad przygotowały grunt pod mesjański i misyjny rozwój ruchu po Holokauście, i pod fundamentalizację żydowskiej ortodoksji.

Niniejszy projekt badawczy dąży do odkrycia bogactwa i różnorodności kultury żydowskiej ortodoksji międzywojnu, które przesłonięte zostały historią zniszczenia europejskiej kultury żydowskiej w Holokauście, a następnie jej odrodzenia w Ameryce i Izraelu. Projekt proponuje nowe spojrzenie na rozwój chasydyzmu poprzez skupienie się na procesach modernizacji, które miały miejsce w Drugiej Rzeczypospolitej w wyniku zderzenia Chabadu z innymi, często wrogo nastawionymi lokalnymi nurtami żydowskiej ortodoksji, oraz z większą wolnością słowa i ekspresji niż w Związku Radzieckim. W efekcie projekt stanowi unikalne podejście do międzywojennego chasydyzmu, badając go jako ponadnarodowy ruch, hierarchiczną instytucję, ideologię, w którą można wierzyć i do której można być wykształconym, oraz jako projekt literacki, którego zasięg przekracza granice ścisłej ortodoksji.